

Nr. 351

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą!

KALENDARZYK

- 18 N. Gracjana
- 19 P. Darjusza
- 20 W. Teofila i Zenona
- 21 S. Tomasz Apost.
- 22 C. Herona M.
- 23 P. i Wiktorji P.
- 24 S. i W. g. Irminy

REDAKCJA

w ŁODZI

Al. Kosiuszki 41

TELEFON 26,

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Wtorek dnia 20 grudnia 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska Jasna 10”
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracja nie odpowiada.

Cena prenumeraty:

w Łodzi

Kwartalnie Mk. 945
Miesięcznie „ 315
za roznośzenie
35 mk. miesięcznie
Z przes. poczt.
Kwartalnie mk. 1166
Miesięcznie „ 388
poza Łodzią egz. 16

w Ameryce

1 dolara miesięcznie
Konto Pocztow. Kasj
Oszczędności 60.594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

TELEGRAMY

0000

Głosowanie w Szoproniu.

Komisja E tenty ogłasza urzędowo, że w czasie głosowania w Szoproniu oddano na rzecz Węgier 15343 głosy, zaś na rzecz Austrii 8227 głosów.

W eden oddzielnym krajem związkowym.

Toczące się od dłuższego czasu rokowania między przedstawicielami gminy m. Wiednia i kraju związkowego Austrii niższej doprowadziły do powzięcia umowy, że Wiednia z tego kraju zostanie wyłączony i będzie stanowił od dn. 1 stycznia 1922 r. sam dla siebie kraj związkowy („selbständiges Bundesland“). Odnośne ustawy przedłożone będą do uchwalenia sejmowi Austrii niższej i Radzie miejskiej Wiednia w myśl postanowienia konstytucji związkowej, która taki rozdział przewiduje. (3)

Znow Niemcy a że granica

Niemiecka Komisja Gospodarcza i przedstawiciele związków zawodowych w Nadrenji wystosowali do prezydenta Stanów Zjednoczonych Hardinga telegram, w którym proszą go o przedstawienie na konferencji waszyngtońskiej położenia ludności nadreńskiej, ponoszącej dotkliwie ciężary wskutek konieczności utrzymywania Międzwojuszniczej armii okupacyjnej, liczniejsej trzykrotnie od wojsk niemieckich przed wojną. W telegramie tym organizacje niemieckie zapowiadają, że Niemcy pragną pokoju i odbudowy swego przemysłu i handlu, to też wobec takiego nastroju ludności nadreńskiej armia okupacyjna może być zredukowana. Wreszcie oświadczenia wspomniane organizacje, że dlatego zwracają się z prośbą wprost do prezydenta Hardinga, ponieważ Niemcy nie posiadają własnego przedstawiciela na konferencji.

I poco zebrać skoro tym zapewnieniom nik nie uwierzy. Przecież wobec nieustannej kłótni Niemców w kwestji wypłaty kontrybucji, czy możliwym jest aby i ten kawałek ziemi zalombardowany oddać.

Projekty republiki nadreńskiej

Znany przewodca grupy seperatystów. Smeete ogłasza w swoim dzienniku, że Nadrenia znajduje się w przededniu ważnych bardzo wypadków i że ludność jej dowie się wkrótce o możliwości zjazdu seperatystów i zjeździe w Bonn, gdzie powzięto rezolucje. Rezolucje te jak to już w swym czasie donosiliśmy domagają się utworzenia samodzielnej republiki nadreńskiej.

Dnia 21 grudnia 1921 r. na placu Dąbrowskiego w Łodzi o godzinie 9 rano odbędzie się

dotatkowa sprzedaż koni z licytacji.

759K

D. O. K. № IV SZEFOSTWO REMONTU.

Przemysłowcy niemieccy i zrozumienie interesu

W Sosnowcu na posiedzeniu przedstawiciele przemysłu niemieckiego z delegatami rządu polskiego przybyli delegaci wszystkich koncernów górnośląskich. Przedstawiciele przemysłu niemieckiego oświadczyli, iż pragną w nowych warunkach pracować lojalnie z Polakami i że dążenie to podyktowane jest względem na dobro ludności i przemysłu górnośląskiego.

Dla zapewnienia normalnego funkcjonowania i kontroli w sprawach, dotyczących przemysłu górnośląskiego zażądali przedsta-

wiciele niemieccy utworzenia przy polskim ministerjum przemysłu i handlu osobnego departamentu śląskiego, któryby urzędował dopóki na zajętych przez Polskę terenie nie nastąpi ujednostajnienie warunków z panującymi wreszcie Rzeczypospolitej.

Całe posiedzenie nacechowane było duchem pojednawczym.

Zamykając posiedzenie minister Olszewski wyraził nadzieję, że to pierwsze spotkanie przyczyni się dla dobra przemysłu górnośląskiego i ludności Górnego Śląska.

Nad Sprewą

STRAJK W BERLINIE.

Strajk w naddziemnych i podziemnych kolejkach podjazdowych w Berlinie po 7 dniach bezrobocia zakończył się onegdaj. Strajka osiągnęła niewielkie podwyżki.

ROZRUCHY W BERLINIE

Denieśliśmy onegdaj o rozruchach ulicznych w Berlinie. Dziś otrzymujemy następujące szczegóły. Tłum złożony z 500 osób ciągnął ulicą Gotnow i Gipsową rozbijając i niszcząc magazyny z ubiorami. Inna partja dała lekko liczniejszą przeciagnęła ulicą Schönhauser'a gdzie zdemolowała kawiarnie „Dalles”. Dalsze napady powtórzyły się na ulicach Lichten i innych. Wjelu aresztowano.

Bomba w Besarabji

W miejscowości Ograd w Besarabji rzuciono bombę na jeden z budynków publicznych, który przez wybuch był zupełnie zniszczony. Około 100 żołnierzy i policjantów, stojących tam na straży zostało zabitych. Brak dotychczas szczegółów, w jaki sposób dokonano tego zamachu.

Pobór we Francji.

PARYŻ 19 (wł.) Senat uchwalił w sobotę pobór rocznika 1922. Zwolnienie rocznika 1920 nie może nastąpić przed upływem czasu służby, ponieważ powołanie rocznika 1922

nastąpi dopiero w ciągu 1922 r. Ze względu zaś na upływający w styczniu i w lutym termin płatności zobowiązań niemieckich, Francja musi być „w pogotowiu” i posiadać odpowiednią siłę wojskową, aby mogła w razie potrzeby zmusić Niemcy do wykonania zobowiązań.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Do Warszawy przybył w sprawie likwidacji min. b. dzielnicy warszawskiej min. dr. Wysocki z p. Wachowiczem.

Przybył do Warszawy przewodniczący centralnego komitetu białoruskiego. Odbędzie on konferencję z premierem Bonczewskim i Raczką Państwową.

Z Warszawy.

CHRZĘŚCIJANSKO NAROD. STRONNICTWO

W sali Tow. Techników rozpoczął obrady Zjazd Rady Naczelnej Chrześcijańsko-Narodowego Stronnictwa Pracy pod przewodnictwem prezesa Rady Naczelnej mecenasa J. Chacińskiego. Przybyli liczni przedstawiciele z b. Kongresówki, Wielkopolski, Małopolski Zachodniej i Wschodniej, Górnego Śląska, Wileńszczyzny i Kresów Wschodnich. Obrady bardzo gorące ze względu na kwestję taktyki Stronnictwa w kraju i na terenie sejmowym, jakoteż taktyki wyborczej. trwają dwa dni.

Odnowione dworce kolejowe

Już od paru miesięcy zbieraliśmy materiał do artykułów, który dziś dopiero się ukazuje w „Rozwoju”

Obejrzelśmy dworce w Żyrardowie, Radziwiłowiu, Skierniewicach, Uriach drewnianych, Zieleńcu, Pruszkowie Teresinie i inne fotografie, zdobyte przez nas, zblakły, ale w pamięci pozostały te piękne naprawde sylwetki domów i pałaców, które na każdy użytek mogą służyć, nawet na szkołę lub biuro, ale nie na dworce.

Przystępując do jakiejkolwiek pracy musimy przedewszystkiem zdać sobie sprawę, jakie zadanie podjęta rzecz ma spełniać.

Krawiec nie uszyje kożucha na bal, a zdumie ukręci z gliny lufy armatniej, więc też i budynek przeznaczony na dworzec musi być różny od budynku przeznaczonego na dom mieszkalny, lub biura.

Prawda, dawne dworce nasze, niewylaczając i dworców kolei Warszawsko-Wiedeńskiej oddawna będącej w rękach polskim, a to na prawach długotrwałej dzierżawy, nie odznaczały się nietylko estetycznym wyglądem ale nawet ładnym.

Były to budynki zewnątrz brzydkie, a wewnątrz niewygodne, jednym słowem „austryjackie koszary z czasów Marii Teresy albo pruskie z czasów Wilhelma I-go.

Stały więc używano ich parażę jak jeszcze i dziś i na przyszłość służyć muszą naszym kolejnictwu boć bez szczególnych przyczyn, z ekonomicznych względów rzeczy takich się nie niszczy.

Część jednak tych budowli zniszczyła. Nasze kolejnictwo znalazło się w tej smutnej okolicy, że musiało jaknajrychlej odbudować bodajby najprymitywniejsze pomieszczenie na dworcu gdzie podróżny mógłby parę godzin spędzić, a urzędnik znalazł oparcie dla swojej pracy i nie zmarł na mrozie.

Musimy powinszować ministerstwu kolei, że ku osiągnięciu tego celu wybrało sobie drogę najskuteczniejszą i najrychlejszą, a przystem względnie najtańszą. Co można zrobić ze starej marynarki? Można ją najwyżej przenicować. Na cko będzie to coś lepszego, a w gruncie rzeczy zostanie ta sama marynarka, tym samym kubrakiem tylko gaziki i kieszenie zamjast po prawej stronie znajdują się na lewej.

S. p. Bronisław Rogójski, który był szefem biura architektonicznego Wydziału Drogowego, przy współudziale i pomocy architekta Romualda Millera z polecenia ministerstwa kolei zabrał się do dzieła i stworzył całkiem naprawde estetycznych projektów

w stylu polskiego baroka i zabrał się do przebudowy ruin.

W ten sposób mamy przynajmniej na zewnątrz estetyczne budynki. W Pruszkowie, w Żyrardowie, Nowo-Radziwiłowiu, Zieleńcu a najbardziej w Teresinie, szkoda tylko że bogatsza i ładniejsza fasada z tarasem tego ostatniego dworca mieści się z przeciwną stroną dworca, czyli od podjazdu.

Dalej przebudowywa się dworzec w Skierniewicach który przybrano w ciężkie staroniemieckie dachy, w Nowo-Radomsku i t.d. Wszystko to jednak nie są dworce, jak powiedzieliśmy, ale pałacyki.

Każdy z nich mógłby zdobić park magnatą i dać mu wygodne pomieszczenie.

Na trzeciorzędnych stacjach taki domek może służyć jeszcze lat kilkanaście, lub dłużej, ale bodajby na drugorzędnych musimy wymagać od budynku dworcowego, coś więcej niż formy estetycznej. Zadaniem dworca są przedewszystkiem obszarny westybule, sale restauracyjne, wyborne rozlokowanie kas.

Ale to dopiero mała cząstka dworca. Na zewnątrz przystanek kolejowy powinien być tak urządony, aby publiczność nie była na rażona na niebezpieczeństwo ruchu pociągów a więc, aby przez szyny nie potrzebowała przechodzić, posiadając ku temu odpowiednie tunele. Ponieważ tunel nie może być zalany wodą deszczową, niezbędne są osłony dachowe i kanalizacja do ścieku wód.

Niskażdy dworzec może posiadać podobne urządzenia, gdyż są one zakosztowne, a tam gdzie ruch jest niezwykły, tam oszczędności robić nie można.

To też nowe dworce, które mają być wzniesione, muszą już w zarodku posiadać bodajby plany w ten sposób wykończone aby przy estetycznych formach, mieściły w sobie wszystko to co od dworca rozumnie rozwiniętego wymagać trzeba.

Do takich dworców należy przedewszystkiem dworzec w Warszawie, dworzec w Kaliszu i Koluszkach, gdzie brak tego dworca najbardziej odczuwać się daje.

Zamykając ten nasz uwagi o dworcach polskich musimy w tej chwili przyznać że ministerstwo kolei zrobiło dużo, restaurując w ten sposób sralone lub zniszczone stare dworce. Pałacyki te mogą się nawet przyszości przdać na mieszkania dla urzędników i urzędników kolejowych, dziś stała się jakby formocztami, wytwarzającymi i podnoszącymi estetyczne pojęcie otaczających.

W. Cz

Mowa min. Strassburgera.

Przed dwoma tygodniami przedstawiłem Sejmowi poglądy rządu na sprawę kryzysu przemysłowego i wysunąłem 3 punkty najważniejsze: dążenie do znizki cen, pomoc kredytowa i poparcie wywozu polskiego.

Wywóz polski za granicę napotykał na dość znaczne trudności nawet wtedy, gdy marka polska stała bardzo nisko, więc konkurencja zdawała się znakomita dla kupców. Przyczyna był przedewszystkiem brak stabilizacji marki polskiej i połączone z tem wielkie ryzyko.

Trudności, jakie ma eksport polski za granicą wynikają z braku odpowiednich międzynarodowych organizacji handlowych. Polska zawsze miała i dziś ma wielki przemysł, ale nigdy nie miała i dziś nie ma wielkiego handlu międzynarodowego. Trudnoby było wylczyć firm, które mają wielkie stosunki za granicę, zwłaszcza z zachodem, ponieważ Kongresówka przed wojną handlowała głównie ze wschodem, a na zachód wysyłały nasze towary przedewszystkiem za pośrednictwem wielkich firm zagranicznych.

Parę tygodni temu dołączyla się jeszcze jedna przyczyna, mianowicie szybka zwyzka polskiej marki. W ostatnich czasach sytuacja poprawila się jednak nieco, gdyż ceny towarów zagranicą uległy pewnej zwyzce wskutek

czego przemysł nasz może znowu konkurować z zagranicą. Rząd wydal zresztą szereg zarządzeń ułatwiających eksport i zarządzenia te wydalły już nawet pewne rezultaty.

W ostatnich czasach przemysł nasz intensywnie zajmuje się organizowaniem związków eksportowych, któreby zapewniły luke, jaka u nas istnieje przez brak odpowiedniego handlu zagranicznego. Zwłaszcza tworzy się to przemysłu włókienniczego, przemysłu maszyn rolniczych.

Co do naszej ogólnej polityki eksportowej to, ze stanowiska ekonomicznego zaznaczam, że Polska powinna wejść w stosunki handlowe ze wszystkimi państwami i wszystkimi sąsiadami, więc nawet z Czechami.

Oczywiście, że w tych warunkach musimy się spotkać z pewną konkurencją handlową innych państw na rynkach wschodnich i że wtedy czesi, niemcy, anglicy będą z nami konkurowali, ale to jest konieczne i dlatego rząd polski żadnych tam handlowi obecnemu z Rosją stawiać nie będzie.

Co do pytania p. Regeera w sprawie demobilu dla spółek czeskich da się wyjaśnić chyba tem, że rząd polski przy likwidowaniu demobilu ze względu na ciężki stan skarbu stara się przedewszystkiem spieniężyć te rzeczy z nożytkiem jak największym dla skarbu i dla

tego sprzedaje je z publicznej licytacji temu, kto ofiarowuje najwyższą cenę. W pewnych wypadkach, — gdy interes społeczny, czy przez myślowy goróje nad interesem skarbu, robi się wyjątki. Może być, że za pomocą pośredników te przedmioty dostają się do przedstawicieli rządu państw obcych, na to niema rady, sądzą zresztą, że te wypadki są wyjątkowe. (Ks. Maciejewicz: Od tych samych kupców rząd potem odkupuje). Rząd nie, ale czasem czyni to przemysł, np. hutnictwo, gdy na licytacji daje zbyt niskie ceny.

Co do pomocy kredytowej, to od czasu, kiedy ostatni raz tu przemawiałem na plenum, rząd udzielił dalszych kredytów przemysłowych w wysokości 10 miliardów. Przytem uważam, że udzielanie kredytów przemysłowych bynajmniej nie wpływa źle na stan polskiej waluty nie powiększa inflacji. Inflacja sumcyjna, jednakże emisja na cele produkcyjne powiększa emisja banknotów na cele konsumpcyjne, i każdy finansista zagraniczny wie (P. Diamand: Jak odróżnić banknot konsumpcyjny od produkcyjnego?) Owszem. Każdy finansista zagraniczny, który bada stan P.K.K.P., wychodzi z założenia nietylko wysokości naszej emisji, ale patrzy również na to, w jakiej ilości banknoty te są pokryte towarami, o ile to pokrycie sprawy nie pogarsza.

Co do dalszej pomocy finansowej, to w miarę potrzeby udzielać jej będziemy. Stwierdzam, że sytuacja finansowa naszych banków ostatnio się nieco poprawiła, mają one już większe gotówki, tak, że za pomocą rządu w udzielaniu kredytu przyniosła już dodatni skutek.

Trzeci punkt programu rządowego w sprawie kryzysu dotyczy znizki cen. Zniżka ta idzie u nas dość opornie, co tłumaczy się również zwyzką cen towarów na rynkach zagranicznych. Zniżka prócz dotychczasowej, przedstawiają się następująco: W przemyśle papierniczym nastąpiła znizka o 6 proc., choć zapowiadano 20 proc., cena celulozy spadła o 10 proc., maszyn i wyrobów metalowych o 30 proc., jeszcze w tych dniach spodziewana jest dalsza znizka o 5 proc. Cena żywności w niektórych artykułach spadła, jak: w życie, pszenicy, jęczmieniu, w innych wykazała nawet pewne zwyzki jak w tłuszczu, bydło, gdzie zwyzka jest dość duża. W Komisji apelowano do rządu, aby okazał pomoc w wprowadzeniu kraju i wpływał na znizkę cen. Rząd pod tym względem pewne kroki poczynił, np. zawiesił cła od tłuszczu, masła margaryny itd. do 1 stycznia; może dalsze zawieszenie będzie możliwe. (P. Marweg: Czy nie mógłby dawać kredytów tym, którzy ceny znizają?) Owszem, dla kooperatyw, o ile przedstawiają dość mocne gwarancje finansowe.

Wnioski komisji mówią jeszcze o zarządach przemysłowych. Rząd stoi oczywiście na zasadzie tego dekretu, który jednakże stosować powinien z całą oględnością, gdyż zamyka się zwykle te zakłady, które źle prosperują.

Co do salin, muszę stwierdzić, że w prywatnych salinach ceny produkcji są nieco niższe, niż w rządowych, ale wyciąganie wniosków z tego może nastąpić tylko po szczegółowym zbadaniu (Pos. Diamand: Naturalnie.) warunków produkcji, które wszędzie są różne. Zbyt wysokie koszty produkcji salin w Małopolsce pochodzą głównie stąd, że gospodarka rządu austriackiego w nich była zbyt fiskalna (P. Daszyński: Wprost upośledzono je), ale rząd polski już zdołał to trochę poprawić.

Na ogół punkt kulminacyjny w kryzysie już minął i w najważniejszych gałęziach przemysłu jest tendencja ku poprawie stosunków. Rząd będzie się starał utrzymać przemysł w ruchu raczej przez inne środki, niż przez dawanie zasiłków lub roboty publicznej. Jak na takie zasiłki zapatrują się robotnicy, tego przykładem jest fakt, że wczoraj zgłosiła się do mnie delegacja robotników jednej z fabryk państwowych i oświadczyła, że zrzeka się gratyfikacji na gwiazdkę, bo woli, żeby tej sumy użyć na zatrudnienie większej liczby robotników, ponieważ zarządca fabryki zwracał uwagę, że braknie kredytów na powiększenie produkcji. Tak więc polityka rządu idąca w kierunku podtrzymania przemysłu zgodna jest zarówno z zaradkami Sejmiku jak i robotników (brawa).

Obowiązek służby wojskowej.

Minister spraw wojskowych generał-porucznik Sosnkowski w wykonaniu uchwały rady ministrów przedłożył sejmowi w dniu 25 listopada projekt ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Ustawa, uważając służbę w armii narodowej za szkołę obywatelskiej tężyzny fizycznej i moralnej, ustanawia powszechny obowiązek służby wojskowej i orzeka (w artykuł 3), że każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej płci męskiej jest obowiązany do służby wojskowej; a więc, także klerycy etc. nie są w zasadzie zwolnieni od tego narodowego obowiązku. Nauczyciele będą zaliczeni do rezerwy z obowiązkiem odbycia 8-tygodniowego kursu ćwiczeń.

Ustawa przewiduje także — powszechnie przysposobienie wojskowe młodzieży już w szkołach, co będzie przedmiotem osobnej ustawy, którą ministerstwo opracowuje.

Przytoczymy tu, ze względu na ważność sprawy, interesującej najszersze sfery, główne postanowienia ustawy:

CZAS TRWANIA SŁUŻBY.

Czas trwania służby wojskowej jest następujący: 1) w szeregach 2 lata; 2) w rezerwie do końca tego roku kalendarzowego, w którym rezerwista kończy 40 lat życia; 3) w pospolitem ruszeniu do końca 50-tego roku życia.

WIEK POBOROWY.

Wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku, w którym obowiązany do służby kończy 21 lat życia.

ULGA JEDNOROCZNEJ SŁUŻBY.

Poborowi, uznani za zdolnych do służby w szeregach, którzy ukończyli z dobrym wynikiem na obszarze państwa polskiego państwową szkołę średnią lub prywatną uznaną za równoważną lub równorzedną szkołę zawodową i zdali egzamin dojrzałości, korzystają z przyznania im ulgi jednorocznej służby w szeregach. Ci jeden rok służący powinni złożyć egzamin na podporucznika rezerwy. W razie złożenia egzaminu z ujemnym wynikiem osoby te traca prawo do służby jednorocznej.

SŁUCHACZE MEDYCYNY.

Sluchacze medycyny, weterynarii farmacji oraz dyplomowani dentyści, którzy uzyskali ulgi służby jednorocznej, będą po uzyskaniu warunków mianowania na podporucznika rezerwy, przeznaczeni do pełnienia służby wojskowej w zakresie czynności swego zawodu. Nauczyciele będą zaliczeni do rezerwy.

ODROCZENIE TERMINU SŁUŻBY.

Odroczenie terminu odbycia służby w szeregach może być udzielane: a) jednemu żywicielowi rodziny; b) osobom odbywającym studia teoretyczne i praktyczne.

Odroczenia terminu służby w szeregach z powołania studjów mogą być udzielane: a) uczniom szkół średnich najwyżej do 23-go roku włącznie; b) zwyczajnym słuchaczom wyższych zakładów naukowych państwowych tudzież poświęcającym się studjom teologii dla uzyskania święceń duchownych, najwyżej do 28-go roku życia; c) uczniom zakładów rabinackich najwyżej do 28-go roku życia; d) osobom z wykształceniem średnim lub wyższym, odbywającym za granicą praktykę w zakładach handlowych lub przemysłowych, najwyżej do 28-go roku życia.

SŁUŻBA W REZERWIE.

Ustawa normuje obowiązek zezalazania się do odbywania ćwiczeń wojskowych rezerwistów. W pierwszych 4-rech latach 2-ych i 4-rocnych 4-tygodniowych ćwiczeń, w następnych 4-rech latach 2-ych i 3-tygodniowych ćwiczeń. W pozostałych latach rezerwicy nie odbywają ćwiczeń. Oficerowie będą również powoływani

do ćwiczeń, które ustawa określa szczegółowo.

CAŁKOWITE ZWOLNIENIE.

Całkowite zwolnienie następuje z dniem

O dobra duchowne.

Dnia 17 b. m. odbyło się pierwsze wspólne zebranie komisji międzyministerjalnej i komitetu biskupów dla rozstrzygnięcia sprawy parcelacji dóbr, t. zw. „martwej ręki”. Na uprzednich naradach komisji międzyministerjalnej, odbytych pod przewodnictwem min. Stesłowicza z udziałem delegatów ministerstwa rolnictwa, oświaty, spraw zagr., skarbu i Głównego Urzędu Ziemińskiego, po odrzuceniu wniosku delegata ministerstwa oświaty biskupa Szelażka, aby w zamian za przyjęcie dóbr kościelnych państwo zobowiązało się do uposażenia duchowieństwa, przyjęto wniosek dra Kiernika, wedle którego sumy, uzyskane z parcelacji dóbr kościelnych, mają być złożone w depozyt do kasy skarbowej, jako masa rozrachunkowa między państwem a kościołem i mają służyć na uposażenie duchowieństwa. Wniosek ministerstwa oświa-

ty upadł, gdyż ministerstwo skarbu stanowczo odmówiło obowiązku uposażenia duchowieństwa.

Podstawą rękowań będzie wniosek dra Kiernika. W skład komitetu biskupów wchodzi: kardynałowie Dalbor i Kakowski, arcybiskupi Teodorowicz, Bilczewski i Szeptycki, oraz dwaj przedstawiciele zakonów.

Na dzisiejszej komisji rolnej zapytano posła Wójcika: co będzie jeżeli biskupi nie zgodzą się na wniosek dra Kiernika. Na pytanie to odpowiedział sam prezes Głównego Urzędu Ziemińskiego, że wtedy trzeba będzie zrezygnować z przejęcia dóbr martwej ręki po myśli ustępu I art. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1920 i przystąpić do przymusowego wykupu, zwłaszcza, że będzie to pod względem finansowym korzystniejsze dla państwa.

Poprawa repatrjacji

Świeżo mianowany nadzwyczajnym komisarzem do spraw repatrjacji p. poseł Wład. Grabski udzielił współpracownikowi „Gaz. Por.” informacji co do swoich planów w akcji repatrjacyjnej. P. Grabski uważa za swoje zadanie skoordynowanie działalności wszystkich urzędów i instytucji w celu uregulowania akcji repatrjacyjnej.

P. Korsak przestał zajmować się repatrjantami, zostanie jednak nadal prezesem delegacji polskiej z ramienia min. spr. zagr. oraz zawiadawać będzie w dalszym ciągu obozami internowanych Rosjan.

Pełnomocnikiem do spraw, związanych z ruchem kolejowym transportów, jest poseł Tabaczyński, a do spraw instytucji społecznych, pomagających w akcji repatrjacyjnej rządowi, jest pełnomocnikiem ks. poseł Sykulisz.

W Baranowiczach i Równem będą przebywali stale pełnomocnicy w celu uporządkowania tam akcji repatrjacyjnej. Dzisiaj wieczorem p. Grabski wyjeżdża osobiście do Baranowicz, aby ustalić na miejscu tryb postępowania.

P. Grabski zamierza skorzystać z materiału, dostarczonego przez prasę i licznymi skargami repatrjantów. Zdaniem jego, fałs repatrjantów nie można wstrzymywać, należy tylko zachować środki ostrożności co do epidemii oraz możliwości na tytuł żywności niebezpiecznych dla państwa.

Rewindykacja koni i bydła.

Polska podkomisja rewindykacji bydła w Królewcu ukończyła swą działalność na rok bieżący.

Przyjęto 2,667 koni, w tem 1558 wałachów i 1,109 klaczy, prócz tego zrebiat 2,966, z czego klaczy 2,367. Rząd niemiecki płaci stowarzyszeniom rolniczym po 12,750 mk. niemieckich za konia i 4,500—5500 za źrebie.

Ogółem rząd niemiecki ma oddać 35,100 koni. Od sierpnia b. r. polskie podkomisie rewindykacji bydła w Berlinie i Królewcu odebrały 9,315 koni. Na r. 1922 przewidziany jest odbiór 12,850 koni, a na r. 1923 12,935 koni. Z powodu niskich cen, wyznaczonych przez rząd niemiecki, niemieckie towarzystwa rolnicze i dostawcy nie dostarczyli polskiej podkomisji w Królewcu materiału stadninowego. Wartość zwróconego Polsce przez rząd niemiecki za pośrednictwem podkomisji w Królewcu materiału wynosi przeszło 47 milionów

mk. niemieckich. Rząd niemiecki pokrywa koszty transportu do Grajewa i zaopatruje konie w podkowy, hufale i nóżdżnice.

Łączność gospodarcza Polski z Gdańskiem.

W Gdańsku odbył się wstępny wiec, zorganizowany przez Deutsche Partei für Wirtschaft und Fortschritt (partja senatora Jelowskiego), na którym przemawiał Krueger o przyszłości gospodarczej Gdańska. Wywodził on między innymi:

Położenie geograficzne Gdańska jest tego rodzaju, że można żywić dla jego przyszłości w nowym układzie politycznym bardzo dobre nadzieje. Polska nigdzie nie nabędzie surowców tak korzystnie, jak właśnie drogą przez Gdańsk. Czemuż więc przedrażać surowce, znajdujące się obecnie w Gdańsku w wielkiej obfitości? Polski przemysł nie zdobędzie się szybko na wytwory fabryczne o wysokiej wartości, ponieważ brak mu narazie wyszkolonych robotników. Gdańsk jest natomiast w lepszym położeniu i może ponadto sprowadzać siły robocze z Niemiec.

Należy zatem oczekiwać bliźszego gdańskiego, by poczynił zarządzenia, celem ułatwienia komunikacji pomiędzy Polską a Gdańskiem. W miasto może się łatwo teraz stać między innymi rynkiem handlowym.

Jak żydzi urabiają opinię.

Zydowski organ „Chwila”, wychodzący we Lwowie insynuje, jakoby pierwszą wiadomością ze rady Brianda z Lloydem Georgiem rozszerzone zostaną na Wschodnią Małopolskę, z tą różnicą, że linja Sanu proponowana przez Wilsona, będzie odsunięta na Wschód. Borysławskie kopalnie mają przypaść Polsce, Lwów ma być miastem zarządzanym przez Ligę narodów, a po 25 latach nastąpi plebiscyt. Rusini mogą się oświadczyć za Rosją lub Polską. Tere—fere—kukul

O tej fajdackiej robocie żydowskiej muszę wiedzieć naród i dać owym „neutralnym” należytą odprawę. Zrozumiemy raz nareszcie czemu są dla Polski Żydzi.

Jako odpowiedź na to wystąpienie żydowskiej „chwili” niech będzie wynurzenie Wiedeńskiej „Ukrainy”, która mówi wprost, że Briandi Lloyd Georgie odpowiedział Petruszowiczowi, iż o losach Wschodniej Małopolski decyduje sam naród, a nie eferzyści tego rodzaju, co Petruszewicz. (1)

Magistrat w poszukiwaniu gotówki.

W sprawie tramwajów

Odbyło się posiedzenie w magistracie w sprawie wykupu tramwajów.

Zarząd tramwajów nie godzi się na tą operację i żąda nowego kontraktu z magistratem dając mu 25 procentowy udział w zyskach.

Protestujemy przeciwko tym umowom i będziemy zwalczać je do ostateczności z tym magistratem i Radą zdekompletowaną. Nie ma magistrat pensji z czego płacić urzędnikom, a chce nabywać tramwaje. Z czego? Za jakie fundusze?

Dr. Michalski już ocenił talent trwonienia magistratu łódzkiego, więc pieniędzy więcej pożyczać nie będzie, chyba wybrana zostanie bardziej odpowiedzialna Rada.

Kupno tramwajów jest zupełnie dobrem interesem dla miasta, ale wtedy gdy się znała urzędniczy, którzy potrafili doprowadzić takie przedsiębiorstwo. Z gazowni, zostającej w reku magistratu, tego wnosić nie można. Gazu nie mamy, węgla brak i brak na węgiel pieniędzy. Jakżeby funkcjonowały tramwaje?

O podatek od prądu elektrycznego.

Magistrat, jak wyżej weszły wszystkie potrzeby z kądem mógłby brać tylko pieniądze, aby nimi napelnić swoją bezdennie zachłanną kase, jak naczynia Danaid. W tej myśli opodatkował tramwaje, wziął gazownie w swoje ręce, w której nieustannie brak gazu, a teraz chce jeszcze swoją łapę położyć na elektryczności.

I tak dziś już światło 3 razy tyle kosztuje, co lokator za lokal płaci, a jeszcze na tą sumę nałożyć 12 procent podatku...

Skarży się magistrat, że pomimo zgodzenia się ministerstwa spraw wewnętrznych, minister skarbu nie zaakceptował tego podatku!

I słusznie.

Placącemu wszystko jedno przy jakiej pozycji wpakują mu podatek — on musi płacić, ale trzeba powstrzymać magistrat, od trwonienia pieniędzy i od niepotrzebnej rozrzutności.

KRONIKA

— Poparcie szkoły.

Towarzystwo Akcyjne Polskich Zakładów Elektrycznych Siemens z ogólnego rachunku Mk. 1.278.426.— za instalacje elektryczne w Państwowej Szkole Włókienniczej w Łodzi ustanowiło na rzecz Szkoły Mk. 234.000.— prócz tego Towarzystwo „Siemens” ofiarowało Szkole Włókienniczej jeden silnik do napędu jednostkowego szerokiego krosna tkackiego.

(—) Z koła Łódzian Akademiów Chrześcijan.

W niatek, dn. 23 go b. m., o godz. 3 ej ppół. odbędzie się walne zebranie członków wszystkich ośrodków Koła Łódzian Akademiów Chrześcijan w lokalu Tow. Krajoznawcze go, Al. Kościuszki 17.

— Osobiste.

(as) Wczoraj zwiedził gmach Sądu Okręgowego naczelnik Wydziału organizacyjnego Ministerjum Sprawiedliwości p. Kirst w sprawie budowy gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi.

— Pożar fabryki.

(as) Przy ulicy Aleksandrowskiej 121 w fabryce Habańskiego i Olsiera w oddziale su szarni wybuchł pożar.

Spaliły się maszyny i solonefa przedza. Pożar powstał z nadmiernej temperatury w suszarni.

Siraty wynoszą milion mk.

— Przyjazd autora.

Na jubileuszowe widowisko „Śnieg”, który będzie wystawiony w Teatrze Miejskim, ma przybyć do Łodzi Przybyszewski.

— Nowa galazada.

Do skarbowości w Łodzi na referenta przybył bardzo sympatyczny urzędnik. Nazywa się on Nachum Fast. Dobrze byłoby tylko, aby ten genialny rachmistrz nauczył się popolsku i nie używał takich wyrazów jak „kontroler” zamiast kontroler i t. d. (9)

— Estetyka dla dzieci

Magistrat przystępuje do estetycznego wychowywania dzieci, jest tylko w kłopotach ko mu oddać ten dział pod nadzór. Wypadnie chyba wprowadzić jakiego nowego urzędnika — symbolikę — który coś z estetyką miał do czynienia i zapłacić mu wysokie wynagrodzenie. (9)

— Inkaso dywidendy.

Inkaso dywidendy powinien promować w Łodzi Rząd (przynajmniej)

my izba skarbową, nigdy magistrat

— Ustalone cenniki.

(as) Na ostatnim swem posiedzeniu Miejska Komisja do badania cen i zysków przyjęła en blok cenniki, opracowane w podkomisjach, a mianowicie na gotowe ubrania, oraz na potrawy i trunki w restauracjach II-go rzędu i postanowiła na najbliższym posiedzeniu zająć się wysośrodkowaniem godziwych i słusznych cen na obowiązek, wreszcie ustaliła jednolite ceny na węgiel krajowy i górnośląski a mianowicie:

W karcie za 1 korzec węgla grubego i kostka I-Mk. 2200 kostka II 2100 orzech 2000.

W sp. zedząży detalicznej o 400 m. lub 300 mk. drożej na korcu. (6)

— Ujęcie bandytów.

W dniach 17, 18 i 19 grud. przedownik służby śledczej, Wacław Malisz, ujął zorganizowaną szajkę bandytów, którą dokonała w powiecie Sieradzkim w ostatnich czasach osiem napadów bandyckich.

Ujęci zostali:

1) Andrzej Sanda, herest bandy, zam. we wsi Chabirów, gm. Ślaw pow. Kaliskiego.

2) Paweł Plajzer, zam. w Kaliszu przy ul. Asnyka 87.

3) Michał Wiernicki zam. we wsi Głaniszczew gm. Grzybki pow. Tureckiego.

4) Antoni Mośniak zam. we wsi Rączków gm. Barociów, pow. Sieradzkiego.

5) Zygmunt Cypczyński bez stałego miejsca zamieszkania dotychczas nie ujęty.

Wszyscy ujęci przyznali się do zarzucenych im napadów.

Oprócz wyżej wymienionych bandytów zostali aresztowani: Marcin Wasilewski, zam. w wsi Charbirow gm. Ślaw, pow. Kaliskiego oskarżony o przechowywanie rzeczy zrabowanych i ukrywanie bandytów, oraz Katarzynę Strzelecką zam. w kol. Wąglczew gm. Wróblew, za ułatwienia bandytom dwóch napadów. (9)

— Śmierć wskutek niedbalstwa.

(as) Przy ul. Piotrkowskiej 277 zmarła wskutek zakażenia porodowego Felicja Cholewska, urzędniczka kasy skarbowej w Łodzi.

Doszły wiadomości, iż Ch. zmarła z powodu niedbalstwa obecnej przy porodzie акушерki Wiktorji Fijałniczew, która pomimo groźnego stanu chorej nie zawiadzała lekarza, przezo wdrożono w tej sprawie dochodzenie. Z

— Zabójstwo.

Dnia 18 grudnia o godz. 11 wieczorem w pościgu za bandytą Franciszkiem Kazerem, został we wsi Włodzimierów, pow. Słupeckiego zabity przez wyżej wskazanego bandytę strzałcem z rewolweru posterunkowy policji Michał Pawłowski, posterunkowego Stareckiego raniono w nogę.

Bandyta zbiegł, zabierając ze sobą karabin zabitego.

— Przemysłowca

(as) Przesłano do urzędu śledczego Ludwika Wendlanda, Hugona Hildnera, Zygmunta i Marie Woźnowskich, Wilhelma Szulca i Natcję Grüning za nielegalne przekroczenie granicy do Niemiec.

Aresztowani zeznali, że granicę przekroczyli przy pomocy niejakiej Krügerowej (Fabryczna 3) i jej spółników, zamieszkałych w Częstochowie i okolicy.

W toku dochodzenia ustalono, że Krügerowa należała do zorganizowanej szajki proceder przemysłowców ludzi za granicę. Krügerową odesłano do więzienia do dyspozycji władz sądowych.

Teatr miejski

Dziś Teatr Miejski daje nadzwyczajną w treści, przepiękną w wystawie komedię Chiari-telego p. t. „Twarz Maski”. Dramat Przybyszewskiego „Śnieg” wypełni wieczór jubileuszowy Miśtrza, który uświetni swą obecnością przedstawienie premierowe. [3]

— Z sądu.

Jak trzeba być ostrożnym.

(as) W środę 22 grudnia 1920 r. wszedł do kasy Nr. 3 na stacji Łódź Fabryczna Józef Kanel i poprosił urzędującego w tym czasie kasiera Tadeusza Różyckiego o bilet 2 klasy do Białegostoku. Kiedy na prośbę tą nie odezwał się kasjer ani słowem i zwrócił głową milczący ruch niechęci, wyowiedział Kanel półtosem „jestem gotów dać 100 mk. na Czerwony Krzyż, lub coś podobnego.

Po tej propozycji uczynił Różycki wymowny gest głową, jakoby zgody, przyjął od Kanela 500 marek, napisał bilet bez jakiegokolwiek komplikacji i podał go Kanelowi z 15 markami.

Na bilecie była cena 334 mk. z wydaną resztą wynosiła 400 mk. zaś na otrzymane dla siebie 100 mk. nie dał Różycki żadnego pokwitowania.

W sprawie przyjmowania od pasażerów ofiar na rozmaite cele społeczne istnieją specjalne rozporządzenia.

Do osób wyżej uprawnionych nie należał Różycki.

Otrzymałszy od Kanela 100 mk., zrobił on notatkę w księdze kasowej z d. 22 grudnia 1920 r. dopiero po wszczęciu dochodzeń w tym kierunku przez policję.

Mimo notatki powyższej pieniądze nie zostały przestane do kasy, lecz kwotę 116 mk. otrzymał kasjer biletowy Romuald Klimaszewski w d. 24 grudnia 20 r. z uwagą piśmienną, że są to pieniądze na plebiscyt górnośląski za sprzedaż biletów bez kolejki.

W d. 28 grudnia złożył Klimaszewski istotnie 116 mk. na cele plebiscytowe, na co otrzymał pokwitowanie.

Na zasadzie powyższego Różycki, jak również Kanel zostali pociągnięci do odpowiedzialności sądowej pierwszy za przyjęcie datku, drugi zaś za wręczenie.

Sprawa powyższa była w dniu wczorajszym rozważana przez Sąd Okręgowy pod przewodnictwem sędziego R. Kempnera.

Na sądzie Różycki zeznał, że wziął 100 na plebiscyt.

Kanel zeznał, iż żona otrzymała depeszę, że R. orzekł, iż bilet może dać tylko do Warszawy, a po orzeczeniu przez niego że może dać na Czerwony Krzyż, otrzymał 16 mk. wraz z biletem do Białego Stoku.

Sąd po wysłuchaniu świadków prokuratora i przemówień obrońców a. w. Vrova Kona i Jasińskiego, obydwojch podsądnych uniewinnił.

Komunikat.

— Zguba.

Zagubiono listy ofiar na korzysć Łódz. Chrześc. Towarz. Dobre, oznaczone Nr 175, 176. Ostrzegamy przed nadużyciem, jakiego nieuczciwy znalazca mógłby się dopuścić pod pozorem zbierania ofiar na ten wyzysk. (6)

Rozkład pociągów na Łódź-Fabr.

Z dnem 1-go grudnia na stacji Łódź-Fabr. kursują pociągi według następującego rozkładu:

Poc. 522 odchodzi z Łodzi-Fabr. o godz. 1-10 w nocy do Kolaszek z połączeniem w Kolaszkach o godz. 5-18 z poc. N. 14 do Warszawy, o godz. 5-30 z poc. N. 15 do Krakowa i o godz. 2-24 z poc. N. 71 do Sosnowca.

Poc. 502 — kurjer, bezpośredni z Warszawy odchodzi o godz. 7 rano i przybywa do Warszawy o godz. 9-50.

Poc. 556 — bezpośredni z Piotrkowem, odchodzi o g. 9 rano.

Poc. 324 do Kolaszek odchodzi godz. 11-05 rano

Poc. 326 do Kolaszek odchodzi o godz. 15-50 (8-50 po pol.) z połączeniem w Kolaszkach z poc. N. 1 do Krakowa.

Poc. 512 zwyczajny bezpośredni z Warszawy, odchodzi o godz. 16-35 (4 55 p. pol.) i przybywa do Warszawy godz. o 7-20 wieczór.

Poc. 514 — zwyczajny, bezpośredni z Warszawy odchodzi o godz. 19-45 (7-40 wieczór) z połączeniem w Kolaszkach z poc. posp. N. 3 do Krakowa i Kryniczy.

Poc. 535 — bezpośredni z Piotrkowem, odchodzi o godz. 20-40 (8-40 wieczór) z połączeniem w Kolaszkach z poc. osob. N. 13 do Krakowa.

Poc. 328 do Kolaszek odchodzi o godz. 23-10 (11-10 wieczór) z połączeniem w Kolaszkach z poc. posp. N. 5 do Krakowa.

Przybywają na st. Łódź — Fabr.

Poc. 521 o godz. 1-25 z Kolaszek

Poc. 325 o godz. 5-30 z Kolaszek

Poc. 335 o godz. 8-25 z Piotrkowa

Poc. 311 o godz. 10-55 z Warszawy

Poc. 325 o godz. 14-55 (2-55 p.p.) z Kolaszek

Poc. 515 o godz. 17-05 (5-05 p.p.)-kurjer z Warsz.

Poc. 327 o godz. 19-00 (7-00 w) z Kolaszek

Poc. 337 o godz. 20-45 (8-45 w) z Piotrkowa

Poc. 301 o godz. 22-05 (10-05 w)-kurjer z Warsz

(4)

B. cesarz Karol w świetle pamiątek.

Ukazały się pamiątki niemieckie, które sporo miejsca poświęcają byłemu cesarzowi Austrii, a dziś wziętnowi — Karolowi Habsburgowi.

Wygląda on dziś nieco prawdziwiej, niż wyglądał na tronie boć dziś patrzymy nań nie przez pryzmat wielkiego zwierzchniaka.

Tym pamiątkom warto się przyjrzeć. Najbardziej jaskrawo wygląda on pod pióro Ludendorffa, oraz austriacko-niemieckiego dyplomaty, hr. Czernina i tuby publicystycznej gen. Konrada Hotzendorffa K. F. Nowaka.

W tych trzech książkach (Ludendorff „Meine Kriegserinnerungen“, O. Czernin „Im Weltkrieg“ i K. Nowak „Sturz der Mittelmächte“), pomiędzy wielką rzeczą i ludźmi występuje także Karol Habsburg w świetle niezbyt pochlebnym, to znaczy oglądany nie przez różowe szkła dworskiego oficjalnego „umiełbienia“ i pochlebstwa.

Stąd możemy się też dowiedzieć, że o Karolu, synu arcyksięcia Ottona (który też miał bardzo złą opinię) nikt nigdy nie myślał, aby on mógł być cesarzem. Nikt go też, ani on sam zbyt starannie się do tego nie przygotowywał. Wiedza jego i wykształcenie były bardzo umiarkowane, jak na cesarza. Wystarczył mu zakres wiedzy pięciu klas gimnazjalnych, który posiadał z dużym nakładem dobrej woli, lecz i dość wielkim trudem. „Czynił zawsze wrażenie niezwykle młodzieńcze“. Ten wygląd młodzieńczy zachował i wtedy, gdy był już ojcem pięcioro dzieci i cesarskim ojcem dziesięciu „ludów austriackich“, a dodac trzeba że była to młodzieńczość nie tylko fizyczna, ale i umysłowa. „Światło ogląd jego był ciśniejszym, niż pierwszego lepszego studenta na początku studiów“. „Coś z oficera kawalerji, którym był w młodości, pozostało nazawsze w jego postaci i sposobie życia“. Ten młodzieńiec zawsze też był narzędziem w czyich rękach: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, żony, otoczenia.

Jak wielu arcyksiążąt austriackich, lubił się bawić w wojnę, ale i pod tym względem nie wyszedł z roli manekina. Kiedy m. zn. „następca tronu“ postanowił „walczyć“ przeciwko Rosjanom „szef sztabu Mackensena, generał Seekt, pilnie baczył by na tron nie było jakichś „niespodzianek“. Ale zato potem — wszystkich kinematografach Austro-węgier (Krakowie nie wyłączając) można było oglądać bonaterskiego arcyksięcia — wojownika na tle armat, rowów strzackich i t. d. Po wszystkich zaś tronach jeździł Karol wzywając wojska, wygłaszając nieudolne mowy i z wytychnienia kępać dziesiątki tysięcy ramion“ niemieckich.

Gdy nareszcie dorwał się tronu, otoczyła go aura pochlebców. „Dwór miał ustawicznie na ustach największym władca, największym mężem, stanął największym mędrcem, wiesz wszystko, możesz wszyst

ko!“ Nieszczęśliwy degenerat „bez najmniejszego przygotowania politycznego, ani doświadczenia“ uwierzył owym igrzyskom i naprawdę zaczął rozkazywać tak, żeby „dwór i armia“ ministrowie, politycy i sprzymierzeńcy poczuli odrazę „nowego pana“.

Jako „polityk“ rozpoczął od poparcia maszyn państwowej. W krótkich odstępach czasu powołał i odprawił trzech ministrów spraw zagranicznych, zmienił skład adjutantury generalnej, kancelarii gabinetowej, kancelarii wojskowej, udzielił dymisji arcyksięciu Fryderykowi, jako głównodowodzącemu, zresztą bardzo słusznie, bo był to taki sam figurant strategiczny jakim Karol był jako cesarz i usunął szefa sztabu Konrada von Hotzendorffa, mniej słusznie. Przeniósł główną kwaterę austriacką z Cieszyna do Baden pod Wiedniem, co antymożliwie współpracę z kometką niemiecką.

Jako „polityk“ doprowadził Austrię do ostatecznego upadku, a nazewnictwo ją ośmieszył. Próbował n. p. dyplomacyzować o pokój, lecz było już zapóźno: agent austriacki w Szwajcarii przestał Czerninowi w odpowiedzi na te próby raport, w którym stwierdza że „Francja, która już się zdecydowała na podjęcie pertraktacji z Austrią, teraz się waha, bo wątpli, czy Austrija jest państwem dość poważnym“. Nie dość poważnym w każdym razie był człowiek, którego przypadek wówczas powołał do rozstrzygnięcia o losach 52 milionów mieszkańców Austro-Węgier. (4)

—o—

Styczeń zbrodnia na znanym niemieckim.

W Hirschfeld w Niemczech rozpoczął się sensacyjny proces w sprawie morderstwa, popełnionego na zamku Kleopetersdorf na dziedzińcach tego majątku 16-letniej Dorocie Rodtbeck i jej kuzynce 12-letniej Urszuli Schide. W nocy 14 lutego b. r. znaleziono na zamku niezwyświe obłe te dziewczyny, wychowywane tam w samotności przez 74-letnią staruszkę Eckertową.

Morderstwo popełnił stryj obu ofiar architekt Piotr Gruppen, aby zagarnąć ich majątek. Obecnie zasiadł na na ławie oskarżonych jako morderca. Morderstwo, dokonał z całą premedytacją. Akt oskarżenia zarzuca, że Gruppen przy pomocy hipnozy wtknął starszej kuzynce rewolwer do ręki. Zahipnotyzowana dziewczyna zaszkodziła najpierw młodszą kuzynkę, a potem siebie. Również akt oskarżenia zarzuca Gruppenowi, że jeszcze za życia obu ofiar dopuszczał się na nich okropnych zbrodni seksualnych. — Gruppen zdzielał zupełnie na wojnie. Rozprawa jest częściowo tajna. Morderstwo kobiet sędzi pilnie przebieg rozprawy. Kobiety te odzienne składają wieńca na grobach pomordowanych ofiar.

Gruppen wypiera się winy, jednakże zeznanie świadków mocno go obciążają.

Miedzy innymi sąd przesłuchiwał babkę obu ofiar panią Eckert, liczącą 74 lat życia. Zeznała ona bardzo niekorzystnie dla oskarżonego. W chwili krytycznej znajdowała się ona w tym samym pokoju, co Gruppen i stwierdziła z całą stanowczością, że oskarżony wyszedł na chwilę do pokoju obu ofiar poczem wrócił i przyniósł babce wiadomość, że dziewczyna nie żyje. Zeznanie babki wywołały olbrzymie wrażenie. Dalsza rozprawa jest tajna. (4)

—o—

Tajemnicze strachy w Kecskemét.

Pisma węgierskie przynoszą sensacyjny opis „zaczarowanego domu“ na przedmieściu miasta Kecskemét. W domu tym jakaś niewidzialna siła przewraca meble, naczynia i wszystkie przedmioty, tłucze szyby, wprowadza w wir taneczny, wiszące na ścianach obrazy, zapalają się nie wzniecone przez nikogo ognie, tak że nieraz musiała interweniować straż pożarna.

Aby położyć kres tym dziwactwom wysłano do Kecskemét z Budapesztu radcę policji Pellegriniego, z dwunastu detektywami. Kiedy zbrojny kordon przybył na miejsce nie spuszczano budynku z oczu. Najle mimo, że znikąd nie padł ani jeden kamień, szklone szyby waliły się z brzękiem na ziemię. Mimo, że nikt nie zbliżył się do domu, wypadły drzwi z zawiasów w pokoju zaś przewrócił się nie potrącony przez nikogo ciężki, masywny stół dębowy.

Na jednym z obrazów ślizgało się drobne światełko. P. Pellegrini przyskoczył do obrazu: światełko świeciło, lecz nie dawało ciepła.

Filizanka zaczęła ześlizgiwać się ze stołu wzdłuż obrusa, poczem odbywszy powrotną drogę na górę rozbiła się na drobne kawałeczki.

Detektywi opuścili zaczarowany dom i wrócili do Budapesztu nie rozwiązawszy zagadki, z przeświadczeniem jednak, że oszustwo było w tym wypadku wykluczone...

Niedługo potem w tajemniczym domu pojawił się na inspekcję wyższy urzędnik ministerstwa sprawiedliwości w towarzystwie komendanta straży pożarnej. Odpowiedziano im wówczas, że przed kilku dniami wszyscy mieszkańcy domu wynieśli na podwórze swoje meble aby uchronić je przed ogniem.

Znajdował się tam także 13-letni, chory robliwie wyglądający chłopak, który przybył z sąsiedniej gminy w odwiedziny do swej ciotki.

Kiedy po ugaszeniu pożaru wprowadzono chłopaka do domu, powtórzyły się zaraz rozmaite dziwne. Ze ścian poszwały obrazy, wazon z kwiatami przerzucił się sam z okna na środek pokoju, poruszać zaczęły się szafy i ciężkie, wyładowane mąką worki. Widocznym było, że obecność chłopca obudza jakąś nadprzyrodzoną siłę.

Uczeni węgierscy dopatrują się w tem działaniu okulistycznych, sił, chłopaka zaś uważają za medium które wywiera pewien wpływ na opisywane zdarzenia. Z tego powodu wysłano chłopaka do Budapesztu pod obserwację psychiatrów. Inni znów tajemnicze zjawiska przypisują innym mniej prawdopodobnym przyczynom.

Cała sprawa domu, w którym straszny obudziła tak żywe zainteresowanie, iż komitety o niej wysłano nawet do Akademji brytyjskiej.

W świecie naukowym uważają, że między niebem a ziemią istnieje więcej rzeczy, niż wyobraża to sobie wiedza naukowa. (9)

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

(kt.) W styczniu ma być otwarta w Lublinie wystawa malarzy polskich. Przygotowania w pełnym toku. (2)

(kt.) W Chełmie szalał w ubiegły piątek pożar, który zniszczył dachy paru domów, między innymi Banku Kredytowego. Straty wielo milionowe. (2)

(kt.) W Düsseldorfie w koszarach zajętych przez wojska alianckie, znaleziono tajny skład broni niemieckiej. (2)

(kt.) W Szanghaju demonstrowało 20,000 chłizyżków przeciw bezpośredniemu układaniu się z Japonją w sprawie Szantungu. (2)

(kt.) Pokojową nagrodę Nobla przyznano Brantingowi prezydentowi ministrów szwedzkich i p. Lange, sekretarzowi Związku międzyparlamentarnego. (2)

Z ostatniej chwili

Marady.

Wczoraj Rada Ministrów obradowała nad bezrobociem, stosunkami narodowościowymi na kresach zachodnich i t. p. sprawach.

We czwartek zbierze się rząd w Belwederze, aby narodom przewodniczył Naczelnik kraju.

Prośba ławników o dymisję

W Warszawie siedmiu ławników magistratu, podało się do dymisji. Wiadomość ta została przedłożona Radzie miejskiej na wczorajszym posiedzeniu.

Wybory w Poznaniu.

Poznań. Dotychczasowe obliczenia głosów wykazują nast. wynik: Głosowało zaledwie 58 1/2 proc. uprawnionych do głosowania. Mandaty uzyskały: Lista komitetu obywat. 23, Nar. Chrześc. Stron. Pracy 10 N. P. R. 7, komunist. 5 (1) inwalidzi wojenni 2, Zjednocz. Socjal. 2, Niemcy i żydzi 2, P. P. S. 2, inteligencja pracująca 2. (6)

PRZEMYSŁ, HANDEL I FINANSE.

Brak węgla w Niemczech.

Głównym powodem dostawy reparacyjnej
Zdanie Stinnesa.

(oh) Nie tylko Polska cierpi na brak węgla. Na ostatnim zebraniu niemieckiego państwa w radzie węgla zastanawiano się — jak do wód „Berl. Tageblatt” nad gospodarką węglową w Niemczech.

Referent Rennhold stwierdził, że obawy, wyrażone na ostatnim zebraniu z końcem czerwca w sprawie węgla, obecnie, wskutek działania nieprzychylnych okoliczności, zostały przewyższone przez rzeczywistość.

W produkcji natomiast w porównaniu z rokiem ubiegłym, stwierdzić można pewien postęp. Produkcja za 3 ubiegłe kwartały rb. przewyższa o 5 milj. ton produkcję z tego samego okresu r. ub. W porównaniu z r. 1913 pozostała jednak jeszcze w tyle o 22,7 proc.

Wzrosła natomiast znacznie produkcja węgla brunatnego. Przewyższa ona produkcję z r. ub. o 9 i pół milj. ton (11,8 proc.), a produkcję z r. 1913 o 42,3 proc.

Pomimo tego polepszenia panuje w Niemczech dotkliwy brak węgla. Odpadnięcie produkcji górnolaskiej podczas okresu powstania (około 2 milj. ton) daje się dopiero teraz naprawdę odczuwać.

Wyrób materiałów budowlanych, porcelany i papieru nie może odbywać się w należytej mierze, ostatni zwłaszcza z powodu braku węgla czeskiego, dowód którego, wobec obniżenia cen w koronach ustał. Rokowania w tej sprawie z czeskimi kołami handlowymi nie doprowadziły, dotychczas do pożądanego dla niemieckich odbiorców rezultatu.

Wytwórcy żelaza surowego skarżą się na dotkliwy brak węgla. Dostawę opału domowego można uważać za mniej więcej dostateczną, ponieważ używa się zazwyczaj węgla brunatnego. Jedyne trudności transportu są wielce uciążliwe zwłaszcza dla małych przemysłowców, trudno również bardzo o węgiel dla kuźni.

Najgorzej przedstawia się sprawa na kopalniach, które powinno usiłować nie mogą u uzupełnić swoich zapasów do wysokości dającej rękojmię ciągłości ruchu. (Może by tak Niemcy nauczyli się od nas, jak to się robi?)

Dla uniknięcia przerw w ruchu kolejowych powodujących nieobliczalne skutki dla życia gospodarczego, konieczne będą wyjątkowe przepisy, jak np. wprowadzenie tzw. przymusowej dostawy węgla służbowego. Kolej jednakże będzie musiała przeprowadzić gruntowną poprawę stosunków konkurencyjnych, gdyż w przeciwnym razie grożą, zwłaszcza w południowych Niemczech, katastrofalne skutki tamtejsze bowiem gazownie i elektrownie znajdują się w nader krytycznym położeniu.

Referent uważa za jedyny środek polepszenia sytuacji węglowej ograniczenie dostawy węgla dla zagranicy! (Tu ich boli PR)

Hugo Stinnes przemawiał również na posiedzeniu, wykazując, że przyczyną ziego zaopatrzenia w węgiel jest polityka ministerjum gospodarstwa państwowego, tuzyma, aca się przestarzałego systemu ustanawiania cen i rozporządzeń. Niemcy są otoczone krajami rozwiniętej produkcji węglowej, wysokiej waluacji i wolnej gospodarce. Nie możliwym jest do przeprowadzenia zaopatrzenie całych Niemiec w tani krajowy węgiel. Koleje niemieckie nie podołałyby temu zadaniu, ponieważ obciążony by je to nadmiernie. Nadto Niemcy wprost wprosił się, aby zagranice wyładnia tanim węglem reparacyjnym. (P)

Przez dostawę węgla niemieckiego uruchomiony został przemysł żelazny francuski i belgijski, robiąc niemieckiemu konkurencję na rynkach światowych.

— Przemysł i handel na G. Śląsku.

(ph) W Katowicach odbyło się posiedzenie przedstawicieli przemysłu polskiego i niemieckiego. Przedstawiciele kupców polskich zaproponowali następujący program obrad:

1) Przekształcenie izby handlowej górnośląskiej i przeniesienie jej na terytorjum pol-

skiego Śląska;

2) utworzenie na miejsce oddziału „Reichsbanku”, nowego banku na terenie Górnego Śląska;

3) udział kupiectwa polskiego w rokowaniach gospodarczych z Niemcami;

4) zbliżenie się Związku kupców samodzielnym z kupiectwem niemieckim w obrocie handlu województwa śląskiego, obejmującego również Śląsk Cieszyński.

Program ten był przedyskutowany, pomimo iż przedstawiciele niemców opowiedzieli się za utrzymaniem dawnej ustawy pruskiej według której polacy w izbie handlowej mieli zaledwie 3 przedstawicieli na 14 niemców.

W wyniku posiedzenia wybrano komisję do której weszło 5 polaków i niemców, w celu przygotowania materiału, informującego komisję dla rokowań z Niemcami o żywotnościach kupiectwa polskiego i niemieckiego w polskiej części Górnego Śląska. Komisja ma również ustalić listę członków nowej izby handlowej. Do wspólniej komisji polsko-niemieckiej ze strony kupiectwa polskiego weszli ppł. dr. Hvila, Chrobok, Kopiczny, Czaplicki i Frankowski.

— Giełda warszawska z dn. 19 | b. m

1/2 Listy ziem za 100 rub 289,	Dolary St. Zj. 3160
5 % „m. Warsz. 295,	Marki niem. 16. 10
4% „obl. m. warsz.	Franki franc. 251 50
	Funt 15250

Czeki i wpłaty.

Belgia 257	Londyn 15150
Berlin 16, 30	Nowy Jork 3153
Gdańsk —	Paryż 28450
Praga 29	Wiedeń 48—50

Akcje:

Bank hand. 2600	Ostrowiec 4575
„Dyskont —	Radzki 1825
„Kredyt. 2800	Starachowice 3902
„Zjed. z. pol. 950	Zyrardów 49,000—
Cukier 18,000	Borkowski 7,100
Drzewo 15,0	Zegluga 1275
Łupop. 2750—2725	Jabłkowscy —
	Naita 1750—

Uwagze pp. Kupców!

Po gruntownym odnowieniu i powiększeniu mojego składu wódek i win, przyjąłem zastępowstwa kilku poważnych fabryk wódek poznańskich, między którymi fabrykę wódek i likierów Karola Rittera ze Sirzei na, wyrabiającą znakomitą znaną ze swej dobroci

wódkę Kujawską na 40 i 45 pr.

jak również likiery i słodkie wódki, które polecam ze swego składu po cenach ściśle fabrycznych.

Wagonowo zamówienia przyjmuje u siebie

PRZEDZALNIA 59. Antoni Mahówka. (458B)

Zaginął

pies rasy wilczej

z numerem na szyi. Znalazca będzie wynagrodzony. Adres: I. KRAUSE, Zachodnia 33. (791B)

ZABAWKI

towary skórzane i galanter. jakoteż inne

podarunki na gwiazdkę

poleca w wielkim wyborze i po umiarkowanych cenach

R. HERTL,

GŁOWNA № 49. (755B)

Lokal

w centrum miasta do wynajęcia, składający się l-go sklepu 3 ch pokoi i kuchni ołerty składają w administracji „Rozwój” pod F. W. 7645

Ażurki — mierzki przyjmuje

Łęcka

Piotrkowska 105 717p3

DRUKARNIA

„ROZWÓJ”

PRZYJMUJE OBSTALONKI

na wszelkie roboty drukarskie.

Koncesjonowany Dom Komisowy dla handlu i przemysłu

A. AUGUSTYNOWICZ

w ŁODZI, ul. ZACHODNIA 39,

ma do sprzedania: fabrykę, domy, piace, majątki ziemskie, młyny i sklepy w Łodzi i na prowincji — po cenach przystępnych. (7643)

Mandoliny własnego wyrobu. Wielki Wybór instrumentów muzycznych i gramofonów po cenach przystępnych poleca

Feliks Boniewicz

Łódź, ul. Targowa 38.

reperacje wykonuje szybko i dokładnie 3415

Łódź „HOTEL - POLONJA” Łódź

- Hotel dobrze ogrzany w dzień i w noc!
- Hotel gruntownie odnowiony!
- Winda osobowa czynna w dzień i w noc!
- Pierwszorządna kawiarnia i restauracja pod nowym zarządem

Sądzińskiego, Zbrozka i Komorowskiego.

Bracia IGNATOWICZ

ul. PIOTRKOWSKA 96, tel. 8-33.

polecają:

Wina i wódki

w najkorzystniejszych i najlepszych gatunkach i po najniższych cenach

Towary kolonialne i delikatesy

Bakalaje

Pierniki

Wszelkiego rodzaju konserwy z jarzyn, owoców i ryb

Zajace

Gęsi

Młode kaczki i Indyżki.

775B

Na Gwiazdkę!

w wielkim wyborze polecamy:

perfumy,

wodę kolońską,

wody toaletowe i mydła

firm krajowych i zagranicznych

po cenach znacznie niższych

Warszawskie Tow. Akc. Handlu Towarami Aptecznymi

dawniej Zjednoczeni Aptekarze

I LUDWIK SPIESS I SYN

w Łodzi, ul. Piotrkowska 107.

789D

SMIERĆ PASKARZY

stała się faktem dokonany, albowiem

FIRMA P. WISZNIEWSKI

ul. 6 Sierpnia (Benedykta) 20

sprzedaje po cenach najniższych

WINA, WÓDKI I LIKIERY

towary kolonialne i delikatesy skutkiem, czego

wszyscy tam załatwiają

ZAKUPY ŚWIĄTECZNE

792D

MAKA PSZENNA

0000

nadeszła

hurtowo i detalicznie

Spółka Akc. Handlu Ziemiopłodami

SIENKIEWICZA 40, tel. 782.

795B

Dom Przemysłowo - Handlowy

L. Frankowski i M. Lisowski

Warszawa, ul. Hoża 27 tel. 21-30.

Adres telegr. „Franklis”

z reprezentowanych zakładów do starożytności, po cenach fabrycznych

Zelazo, stal, bednarke,

Papę do krycia dachów, smoła cement, wapno

Koks, węgiel, brykety, drzewo,

Nawozy sztuczne, oleje i smary. 749P

Na gwiazdkę
Radzę wszystkim!
kupować towary tylko p. f.

„Najtańsze Źródło”

bo w mieszk. przyw.
Łódź DZIELNA 34.

Płótno białe Bostony
Płótno kol. Szewioty
na wsypy Sukna
na posciel Korty
Cajgi różne Barchany
Chustki Flanely
Surówki i podszewka

Ceny specjalne dla koope-
ratyw, kółek i sklepów.
Hurt. - Detal.

Ceny niższe o 50%

Dr. Artur Banasz
urolog.

(Choroby nerek, pęcherza
dróg moczowych, chron. rzeza
czka)

przyjmuje od g. 5 do
Moniuszki № 11. 534

Dr. T. Skibiński

Akuszeryja i choroby kobie-
ce.

Piotrkowska 175 I. piętro.
przyjmuje od 5-6 p

Kupuje meble

dywany, maszyny do szycia, fu-
tra, ubrania, plusze oraz sprzę-
ty domowe A. WAJCMAN Dziel-
na 19 w sklepie. 692K1

Fokowe palta

i różne wyroby futrzane
sprzedają 50% taniej
Cegielniana 56 I p. front

Szmechel i Rozner, Łódź

Piotrkowska 100. Filja 160.

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa

Palta damskie najnowsze fasony	17500	15500
Suknie damskie w dużym wyborze	6500	5500
Bluzki damskie z flaneli	1750	1400
Spodniczki damskie z szewioty		2500
Chustki duże wełniane zimowe	7500	6000
jesienną	3750	4300
Garnitury męskie	24000	18000
Kangarnowe	45000	38000
Jesienki najuważszy fason	28000	22000
Palta męskie zimowe na waciu	45000	35000
z futrzanym kołnierzem		55000
i na jedwab, podszewce		
Spodnie kangarnowe		6000
strachgarnowe		6500
Kamizelki na futrze	10500	12500

Suknie jedwabne białe i kolor, najnowsze fasony	22000	19000
Suknie wizytowe z sukna, Ga bar kangarnowe	15000	13000

dla dziewczynek	dla chłopców
suknie 3500 2500	garniturki 7000 6000
paletka 7500	paletka 7000 5000

Za połowę ceny
resztki z flaneli, etaminy, batystu, szewioty, garniturowe towary odpowiadające na podarunki

W niedzielę 18 p. m. magazyn otwarty od 1-6 p.

LICYTACJA

wyprzedaż Demobilu Wojskowego

odbędzie się dnia 21-XII 1921 o godz. 11 rano przy ul. Kilińskiego 179 (fabryka Scheiblera). Przedmioty odbierze można w dniu 19 i 20 grudnia. Informacje od godz. 9ej do 4ej ul. Emilji 10 Ekspozytura „Demat” 714p

Najporczywszy Ból głowy i Migre-
ne usuwają proszki z kogutkiem
„MIGRENO - NERWOSIN”
Sprzedają apteki i składy apteczne
Zadać wyraźnie proszków z kogutkiem.

Szamban Louis Bary, Reims

Najtaniej sprzedaje wódki i likiery
MIKOLASCHA Lwów

hurtowo i detalicznie

HUGON GEISLER, Główna 21

przystanek tramwajów: 4 i 10. 747p

Towary kolonialne

Syndykat Rolniczy

Spółka Akc. w Łodzi Kilińskiego 50

poleca po niskich cenach:

Naję podwójnie rafinowaną

Marmelady owocowe,

Makę kartoflaną,

Makę pszenną,

Makę żytnią,

Dekstryne.

763K

OSOBA

starsza inteligentna muzyka na ze znajomością języka francuskiego umiejąca gotować, zupełnie bez rodziny, poszukuje zajęcia u pojedynczej osoby.

Łaskawe zgłoszenia przyjmuje „Rozwój” sub „Starsza inteligentna” (782p)

Teodor Wagner

Łódź, Piotrkowska 101 Telefon 5,91

Hurtowa sprzedaż **wódek i likierów** Tow. Akc. Jul. Mikolascha Lwów

■ Towary kolonialne i delikatesy i Elektryczna palarnia kawy ■

Ceny niższe! Skład otwarty od 9 do 1 i od 3 do 7 **Ceny niższe!** 771K

Wielka wyprzedaż gwiazdkowa

„BAZAR POLSKI“

Piotrkowska 153

Poleca: duży wybór zabawek, ozdób choinkowych, rzeźby podhalańskie. 787d

FABRYKA BRANZY ŻELAZNEJ

przyjmie wspólnika do produkcji. Kapitał 10 miljonów może być po roku zwrócony. Zabezpieczenie hipoteczne zupełne. Bardzo poważne zyski. Szybkiej decyzji solidni reflektanci zechcą składać oferty pod „Walcówką” Warszawa, Jasna № 10 „Reklama Polska” S98L

Drobne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

AAAA Majątek ziemski w Kątownskim blisko kolei i pół włości słicznie zagospodarowany drenowany do sprzedania wiadomość Pańska 30 P. Kulisz 4069-2

AA-A-A! Obrączki ślubne rużne iasony duży wybór pierścionki kołczyki zegarki zegary najtaniej kupić można Brzezińska 10 Jan Placiek 3948-10

AA-A! Kupuję meble dywany garderobę maszyn do szycia futra płacę najlepiej Weinreich Benedykta 9 3904-1

AAA Kupię meble dywany futra garderobę bieliznę maszyny do szycia płacę najwyższe ceny Łazienki Benedykta 28 m 15 parter 3909-8

AA Meble sprzedam sypialnie stołowe kuchnie szafy łóżka krzesła wiedeńskie oraz inne ceny znacznie niższe Przewodnicki Piotrkowska 118 4072-7

A Meble łóżka szafy otomany leżankę umywalkę bielizniarkę kredens stół krzesła lustra biurko zegar róż jeleni wyprzedam tanio Piotrkowska 22-3 front 3967-6

A kredens dębowy szafy bielizniarkę otomanę stół krzesła łóżka materace szafki n.c. sprzedam tanio Sienkiewicza 59 m 21 oficyna drugie wejście pierwsze piętro 4048-4

Uo sprzedania majątki ziemskie gospodarstwo rolne domy wille fabryki młyny place inielesy handlowe ma biuro Fortuła Łódź Wólczańska 165 róg Broń 409-9

Domy i gospodarstwo rolne od 1 do 20 milionów Dom za 2 i 1 miliony mk. okazynie tania piekarnie z domkami Kurkowa ul. Łódź Gubernatorska 5J 4138-1

Uo sprzedania kuznia z zabudowaniem oraz place przy szosie Pabjanickiej (tęż przy stacji tram. od Górnego Rynku) wiadomość Liszera 24 u właściciela 4134-2

Dwa wózki dziecięce sportowy i koszykowy do sprzedania Napiórkowskiego (St. Zarzevska 55 m 1 4107-2

Dubeltówki bezkarkowe i karkowe okazynie sa do sprzedania oraz reperację broni wszelkiego rodzaju specjalność wypolerowanie wnętrza łuf (wydobycie raka) i bronzowanie (oksydowanie) dorabianie kołb ceny umiarkowane Marian Nazdrowicz Piotrkowska 17 Skład i warsztat broni w wodwórzcu 4109-5

Domy różne do sprzedania Al. I Maja 16 Wóznak Piotrkowska 66 restauracja 4110-3

Futro męskie lisy sprzedam tylko chrześcijaninowi obejrzeć można od 1 do 3-ej ul. Kilińskiego 102 m 4 4159-5

Futro dywan i wanna do sprzedania Pańska 39-6 front od godz. 10-1 -1

Jabłka i gruszek suszone sprzedam do 125 mk. font sprzedam na funty i pudy Słowiańska 23-65 4155-1

Włószek futro beczkę kołnierzy damski tumakowy kapeluszy płaszowy wysprzedaje za bezcen byle zaraz Piotrkowska 85-55 2

Mebie szafa bielizniarka łóżka i użwane do sprzedania Stolarnia Zachodnia 51 4132-5

Motor naitowo - ropowy do sprzedania Pańska 78

NAJTANIEJ Ubrania pałta bureczki spodnie modna garderoba męska damska i dziecienna Obuwie trykoty rękawiczki bielizna kołnierze krawaty Kupony towarów wełnianych i bawełnianych na prezenta gwiazdkowe Kto chce cośkolwiek kupić proszę mi sprawdzić nasze ceny są najniższe w Chrześcijańskim Jarmarku Piotrkowska 44 Uwaga i piętro obstalunki pracownia krawiecka własna 3940-5

Otomana (mokletem kryta) łóżka z materacami i krzesła dębowe i szafa do sprzedania Gdańska 45 w podwórzu na lewo 4117-5

Różne materiały garderobę męską sprzedam Al. Kościuszki 51 parter 4115-4

Posessa w prowincjonalnym mieście przy tramwaju 5 morgi ziemi dom 12 pokoi próżnych ogród owocowy oraz zabudowa gospodarstwa do sprzedania Al. I Maja Wozniak i restauracja Piotrkowska 66 4111-2

Pół domu do sprzedania 3 piętro w rożnikowy z wszelkimi wygodami w śródmieściu wiadomość Piotrkowska 66 (restauracja) 4101-2

Sprzedam dom w śródmieściu 6 sklepów 2 sklepy wolne z mieszkaniem z powodu zmiany interesu ul. Nowo-Pańska 144 przy Kątnej W. Mielczarek 414-2

Sklep spożywczy sprzedam moźebne od zaraz Lubiska 12 wprost Staro-Zarzevska 4988-4

Sprzedam 12 morg w tym 71 przętów łaki z torfem i zabudowania cena 700 tysięcy gm na Nakleńca wsi Jaszczyce Górne Józef Oczek bieżąca wiadomość Nawrot 4 m 1 4086-1

Warsztat stolarski kupię dobre zapieki Budowa kareso rji Gdańska 145 (Długa) 4127-3

MOŻNE:

AAA Na gwiazdkę il materjaly na suknie kostiumy chustki firanki płótna polecana po cenach znacznie niższych i na wyplat Kilińskiego 40 m. 10 front 2 piętro (rtw i ajb-3788-5)

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje Piotrkowska 199 m. 14 oc 2 zd 3576-11

A! Łóżka szafy garderobiankę bielizniarkę stół, krzesła kredens sprzedam Sienkiewicza 59 m 25 oficyna II wejście 2 piętro. 4996-5

Dom ze sklepem spożywym do sprzedania w Zgierzu wiadomość Piątkowska 48 4051-2

Do wynajęcia wspólny pokój dla pana Plac Wolności 2 4132-1

Rybak poszukuje posady od 1 stycznia 22 r. obeznany z hodowlą karpki innych gatunków ryb i raków Oferty w Reklamej Rozwoju pod Rybak -1

Akuszerka Pipikowa przyjmuje Piotrkowska 132-14 dla pań przyjezdnych pokój 3917-9

Akuszerka Nowakowska Dzieci na 34-18 od 9-1 i od 3-8 5777-6

ODMROŻENIE Masę z kołatkami „Mrozol” goti ranki zapobiega odmrażaniu się kołeczyn Apteki składy (co 3 dz -14)

CHOROBY zoladzka kłszek nerek obstrukcji chemoroidy leczą Szwajcarskie gorzkie zioła D-ra Bauera. Apteki i składy -18

EPILEPSJA Ilość się ataków zmniejsza w następstwie leczenia oryginalny „Novoepileptol” Apteki i składy (co 4 dz 665-10)

Potrzebna służąca Dzieci na 23 sklep 412-2

Plan na ortopedyczny uszarnianje i nino elektryczne pocca Chodkowski Sienkiewicza 25 4119-5

Potrzebna praczka do pralni i prasowaczka na kosztule i urobiazgi Zawadzka 16 a 4119-1

Kanarki sprzedam z dobrą kłspiewem tania Gubernatorska 16 sklep szewski Zborowski 4084-1

STUDENT udziela matematyki fizyki języków Kilińskiego 86-3 godzina 1-2 4120-2

Trykoty męskie damskie różnych gatunków sprzedam w sklepie Marji Czempik, Główna 17 3893-3

Przyję posadę magazyniera Pwoźnego gospodarza podwórzowego dam kaucji od 50-100 tysięcy wiadomość Pabjanice Zamkowa 15 Biuro Dzienników Oferty dla Potrzebujących 4074-1

Potrzebny slusarz do warsztatu slusarsko-mechanicznego Piotrkowska 68 4093-2

Potrzebna dziewczyna do wszy stkiego Zgierska 1-8 Świątkowska 409-2

Pianista rutynowany przyjmuje zamówienia na wieczorki Nażądanie duet-trio K. Świątkowski Zgierska 11-8 4059-1

Uczeń wyższego kursu gry skrzypcowej ma jeszcze godzinę wolną Oferty w „Rozwoju” sub „Skrapyce. 784-3

Potrzebne spólnika do cegielni parowej od 3 do 4 milionów ul. Nowo-Pańska 144 przy Kątnej. W. Mielczarek. 766S

Doktor Medyc. **Eug. Zelgsonowa** powróciła przyjm. ul. 6 SIERPANIA 1 (Benedykta) od 11-3. Chor. kobiece, skórne wener. kobiety, Masaż ginekologiczny Usuwanie włosów z twarzy elektrolyza. № 213 W U Zd. 51-X 1921 S

Zdun przyjmuje wszelkie roboty w zakres zduństwa wchodzące Nawrot 19 4056-2

Zagubione dokumenty **B**ibold Rajnhold Karolewska 9 zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi 4103-1

Dzieciuchowi z Jan Rybna 5 zagubił patent na sprzedaż manufaktury 4097-

Otmen Konrad zagubił kartę powołania wyd. na w Łodzi w P. K. U 4167-1

Ruski Jan zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w gmnie Lućmierz pow. Łódzkie 4023-1

Sopel Józef zagubił paszport polski wydany w Łodzi 4131-3

Zagubiony paszporty niemieckie wydane w Łodzi na imię Anieli i Genowefy Doring 4128-5

Marja Zarnowiec zagubiła dowód osobisty wydany w Chmielniku Łódź Kilińskiego № 225 4122-3

Piotrowski Jan zagubił dowód zwolnienia z wojska wydany w Łodzi 4126-4

Miko Stanisław zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łodzi 4125-3

Niewiadomski Otto Zakatna 61 zagubił paszport rosyjski wydany w Łodzi 4124-3

Nikodemka Stanisława zagubiła paszport niemiecki wydan w Łodzi -3

Gronowski Wazimierz zagubił paszport niemiecki wydany w Łodzi 4115-3

Zakrzewski Stanisław Hrabów ska 3 zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łodzi 4112-5

Grabowski Botesław zagubił tymczasowy dowód osobisty wydany w Łodzi 4121-3

Gerlig Ryszard Wólczańska 72 zagubił paszport niemiecki wydany w Berlinie 4137-3

Sitarek Jozeta Zavia 10 zagubiła paszport niemiecki wydan w Poddebcach 4158-3

Brzeziński Jan zagubił paszport niemiecki wyd. w Poddebcach. -5

CENA OGŁOSZEN PRZED TEKSTEM I W TEKSCIE — 90 mk. ZWYCZAJNE — 40 mk. NEKROLOGI — 50 mk. KOMUNICYCH PRACY — 4 mk. OGŁOSZENIA ZAMIEJSCOWE 50 PROC. DROŻEJ. ZA GRANICZNE 100 PROC. DROŻEJ. Strońca przed tekstem i w tekście dla ogłoszeń podzielną na 6 lamów, za tekstem 5 lamów, w tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi na 2, 4, i 6 lamów. ARTYKULY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.

Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.